

دانشگاه سیستان و بلوچستان

تحصیلات تکمیلی

پایان نامه کارشناسی ارشد در (زبان و ادبیات فارسی)

عنوان:

بررسی تشبیه و استعاره در غزلیات سلیم تهرانی

استاد:

دکتر محمود عباسی

استاد مشاور:

دکتر عباس نیکبخت

تحقیق و نگارش:

خدیجه شاهبازی

(این پایان نامه از حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه سیستان و بلوچستان بهره مند شده است)

بهمن ۱۳۹۲

بسمه تعالی

این پایان نامه با عنوان بررسی تشبیه و استعاره در غزلیات سلیم تهرانی قسمتی از برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی توسط دانشجو خدیجه شاهبازی با راهنمایی استاد پایان نامه دکتر محمود عباسی تهیه شده است. استفاده از مطالب آن به منظور اهداف آموزشی با ذکر مرجع و اطلاع کتبی به حوزه تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان مجاز می باشد.

خدیجه شاهبازی

این پایان نامه ۴ واحد درسی شناخته می شود و در تاریخ ۹۲/۱۱/۵ توسط هیئت داوران بررسی و درجه عالی به آن تعلق گرفت.

نام و نام خانوادگی	امضاء	تاریخ
استاد راهنما:	دکتر محمود عباسی	
استاد راهنما:		
استاد مشاور:	دکتر عباس نیکبخت	
داور ۱:	دکتر محمد امیر مشهدی	
داور ۲:	دکتر عبدالعلی اویسی	
نماینده تحصیلات تکمیلی:	دکتر محمد عثمان حسین بر	

تعهدنامه اصالت اثر

اینجانب خدیجه شاهبازی تعهد می کنم که مطالب مندرج در این پایان نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این نوشته از آن استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع گردیده است. این پایان نامه پیش از این برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است. کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه سیستان و بلوچستان می باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو: خدیجه شاهبازی

امضاء

تقدیم به:

آنان که مهر آسمانی شان آرام بخش آلام زمینی ام است

به استوارترین تکیه گاهم، دستان پر مهر پدرم

به زیباترین نگاه زندگیم، نگاه سرشار از عشق مادرم

که هرچه آموختم در مکتب عشق آن ها آموختم.

بوسه بر دستان پر مهرشان.

و

همسفر مهربان زندگیم، جواد

که وجودش همه مهر است و عشق

و

برادرم حسین

که همواره در طول تحصیل تکیه گاه من در مواجهه با مشکلات، و وجودش مایه دلگرمی من می باشد.

و

خواهرم

که وجودش شادی بخش و صفایش مایه آرامش من است.

سپاسگزاری

سپاس و ستایش خدای بلند مرتبه را که آثار قدرت او بر چهره روز روشن، تابان است و انوار حکمت او در دل شب تار، درخشان. آفریدگاری که خویشتن را به ما شناساند و درهای علم را بر ما گشود و عمری و فرصتی عطا فرمود تا بدان، بنده ی ضعیف خویش را در طریق علم و معرفت بیازماید.

به مصداق «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» بسی شایسته است از استاد فرهیخته جناب آقای دکتر محمود عباسی که با کرامتی چون خورشید، سرزمین دل را روشنی بخشیدند و گلشن علم و دانش را با راهنمایی های کار ساز و سازنده بارور ساختند؛ و در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی، از هیچ کمکی در این عرصه بر من دریغ نمودند و زحمت راهنمایی این رساله را بر عهده گرفتند تقدیر و تشکر نمایم.

و با تقدیر و تشکر شایسته از استاد فرهیخته جناب آقای دکتر عباس نیکبخت که با نکته های دلاویز و گفته های بلند، صحیفه های سخن را بارور نمودند و همواره راهنما و راه گشای من در اتمام واکمال پایان نامه بودند.

و با سپاس از جناب آقای دکتر مشهدی و تمامی اساتید گران قدری که عاشقانه سوختند تا روشنگر راهم باشند.

معلمای مقامت ز عرش برتر باد همیشه توسن اندیشه ات مظفر باد

و با تقدیر و درود فراوان خدمت پدر و مادر بسیار عزیز، دلسوز و فداکارم که پیوسته

جرعه نوش جام تعلیم و تربیت، فضیلت و انسانیت آنها بوده ام و همواره چراغ وجودشان

روشنگر راه من در سختی ها و مشکلات بوده است.

چکیده:

سلیم تهرانی، پس از صائب و کلیم، یکی از بهترین گویندگان طرز نو، مشهور به سبک هندی است. در حدود سال ۱۰۴۰ به هند سفر نموده است. پس از چهارده سال زندگی در هند به کشمیر رفته و گوشه ای برای آرام گرفتن اختیار می کند. دو سال بعد نیز در کشمیر دار فانی را وداع می گوید. او از سخن سرایان قادر و مضمون یاب طرز نو مشهور به سبک هندی است اگرچه کم گوشت اما پاکیزه گفتار است و بسیار رنگین سخن و از میان شاعران گذشته به خواجه حافظ و از معاصران به نظیری نیشابوری معتقد است.

شعر معمولاً دارای زیبایی های ادبی خصوصاً تخیل است اما بسامد آن در اشعار شاعران متفاوت است غزلیات سلیم نیز آکنده از صورخیال و خصوصاً تشبیه و استعاره می باشد کمتر بیتی را در آن ها می توان یافت که از تشبیه و استعاره بی بهره باشد. او شعر و خیال را در خدمت بیان افکار و احساسات خود قرار داده است. برجسته ترین صور خیال در شعر سلیم تهرانی، تشبیه و بعد از آن استعاره می باشد. از میان انواع تشبیه، تشبیهات حسی به حسی، مفصل، مفروق و مفرد به مفرد بالاترین بسامدها را دارند. و از میان انواع استعاره، استعاره مکنیه بالاترین بسامد را دارد.

در این پایان نامه تشبیه و استعاره در غزلیات سلیم تهرانی در چهار فصل بررسی می شود.

فصل اول: تعاریف و کلیات. شامل: سیر علوم بلاغی، بیان، صور خیال، شرح حال شاعر

فصل دوم: تشبیه. شامل: بررسی انواع تشبیه و جایگاه هر یک در غزلیات سلیم تهرانی

فصل سوم: مواد تشبیه. شامل: بررسی مواد تشبیه از لحاظ عناصر به کار رفته در طرفین تشبیه (مشبه و مشبه به) که شامل سیزده بخش می باشد که هر بخش نیز دوازده زیر مجموعه دارد.

فصل چهارم: استعاره. شامل: بررسی انواع استعاره از لحاظ مصرّحه، مکنیه و تبعیه.

کلمات کلیدی: شعر فارسی - سلیم تهرانی - سبک هندی - غزلیات - تشبیه - استعاره

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۳	فصل اول تعاریف و کلیات
۴	۱-۱ بلاغت
۴	۱-۱-۱ تدوین علم بلاغت
۴	۱-۱-۲ بلاغت عربی
۵	۱-۱-۳ سیر بلاغت در زبان عربی
۵	۱-۱-۴ بلاغت فارسی
۵	۱-۱-۵ کتب بلاغت فارسی
۵	۱-۱-۶ اقسام بلاغت
۶	۱-۱-۷ هدف از علوم بلاغی
۶	۱-۱-۸ علوم بلاغی و فایده‌ی آنها
۶	۲-۱ علم بیان
۷	۱-۲-۱ واضع علم بیان
۷	۲-۲-۱ موضوع علم بیان
۷	۳-۲-۱ صور خیال
۸	۴-۲-۱ فایده‌ی علم بیان
۸	۳-۱ شرح حال سلیم تهرانی
۹	۱-۳-۱ ورود به هند
۱۰	۲-۳-۱ شعر سلیم
۱۲	فصل دوم تشبیهات

۱۳ ۱-۲ تعریف تشبیه
۱۴ ۲-۲ فایده‌ی تشبیه
۱۴ ۳-۲ ارزش تشبیه
۱۴ ۴-۲ هدف تشبیه
۱۴ ۵-۲ ارکان تشبیه
۱۵ ۶-۲ ادات تشبیه
۱۵ ۱-۶-۲ حروف اضافه
۱۵ ۲-۶-۲ حرف ربط
۱۵ ۳-۶-۲ اسم
۱۵ ۴-۶-۲ فعل
۱۶ ۵-۶-۲ پسوند
۱۶ ۶-۶-۲ قید
۱۶ ۷-۲ وجه شبه
۱۶ ۱-۷-۲ وجه شبه حسی
۱۷ ۲-۷-۲ وجه شبه عقلی
۱۷ ۳-۷-۲ وجه شبه تحقیقی و تخیلی
۱۸ ۸-۲ انواع تشبیه به اعتبار مفرد و مرکب بودن وجه شبه
۱۸ ۱-۸-۲ وجه شبه مفرد
۱۸ ۲-۸-۲ وجه شبه متعدد
۱۹ ۳-۸-۲ وجه شبه مرکب
۱۹ ۹-۲ تشبیه تمثیل
۱۹ ۱-۹-۲ تاثیر تشبیه تمثیل
۲۰ ۲-۹-۲ وجه شبه استخدام (دو گانه)
۲۱ ۱۰-۲ انواع تشبیه به اعتبار ذکر یا عدم ذکر ادات تشبیه و وجه شبه
۲۱ ۱-۱۰-۲ مفصل

۲۱ ۲-۱۰-۲ مرسل یا مجمل
۲۲ ۳-۱۰-۲ تشبیه موکد
۲۲ ۴-۱۰-۲ تشبیه بلیغ
۲۲ ۱-۴-۱۰-۲ اضافه ی تشبیهی
۲۳ ۱-۴-۱۰-۲ اضافه ی تلمیحی و اساطیری
۲۳ ۲-۴-۱۰-۲ اضافه ی سمبلیک
۲۴ ۳-۴-۱۰-۲ تشبیه غیر اضافی
۲۴ ۱۱-۲ انواع تشبیه به لحاظ حسی یا عقلی بودن مشبه و مشبه به چهار حالت دارد
۲۴ ۱-۱۱-۲ حسی به حسی
۲۴ ۲-۱۱-۲ عقلی به حسی
۲۵ ۳-۱۱-۲ حسی به عقلی
۲۵ ۴-۱۱-۲ عقلی به عقلی
۲۶ ۱۲-۲ انواع تشبیه به اعتبار طرفین
۲۶ ۱-۱۲-۲ مفرد
۲۶ ۲-۱۲-۲ مقید
۲۶ ۳-۱۲-۲ مرکب
۲۶ ۴-۱۲-۲ تشبیه مفرد به مفرد
۲۶ ۵-۱۲-۲ مفرد به مقید
۲۷ ۶-۱۲-۲ مفرد به مرکب
۲۷ ۷-۱۲-۲ مقید به مفرد
۲۸ ۸-۱۲-۲ مقید به مقید
۲۸ ۹-۱۲-۲ مقید به مرکب
۲۸ ۱۰-۱۲-۲ مرکب به مفرد
۲۹ ۱۱-۱۲-۲ مرکب به مقید
۲۹ ۱۲-۱۲-۲ مرکب به مرکب

۲۹ ۱۳-۲ انواع تشبیه به لحاظ شکل ظاهر ...
۲۹ ۱-۱۳-۲ ملفوف
۳۰ ۲-۱۳-۲ مفروق
۳۱ ۳-۱۳-۲ تسویه
۳۱ ۴-۱۳-۲ جمع
۳۱ ۵-۱۳-۲ تشبیه مشروط
۳۲ ۶-۱۳-۲ تشبیه تفضیل
۳۲ ۷-۱۳-۲ تشبیه مضمّر
۳۳ ۸-۱۳-۲ تشبیه مشروط تفضیلی
۳۳ ۱۴-۲ استعاره در تشبیه
۳۵ ۱۵-۲ آمار و درصد انواع تشبیه
۳۷ فصل سوم مواد تشبیه
۳۸ ۱-۳ بخش اول: مشبه انسان و متعلقات مادی وی
۳۸ ۱-۱-۳ مشبه به: انسان، اجزای انسان و متعلقات مادی وی
۴۱ ۲-۱-۳ مشبه به: عناصر و شخصیت های دینی- مذهبی، تاریخی و اساطیری
۴۳ ۳-۱-۳ مشبه به: معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی
۴۴ ۴-۱-۳ مشبه به: حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها
۴۷ ۵-۱-۳ مشبه به: درختان، گل ها، گیاهان و اجزای آن ها
۵۰ ۶-۱-۳ مشبه به: ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان
۵۴ ۷-۱-۳ مشبه به: اماکن، شهرها کشورها و...
۵۴ ۸-۱-۳ مشبه به: جواهرات، فلزات و سنگ های قیمتی
۵۵ ۹-۱-۳ مشبه به: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی
۵۶ ۱۰-۱-۳ مشبه به: زمان، اوقات و سایر فصول
۵۶ ۱۱-۱-۳ مشبه به: عناصر طبیعی (خاک، باد، آتش، آب)
۶۰ ۱۲-۱-۳ مشبه به: خوردنی ها و آشامیدنی ها

- ۲-۳ بخش دوم : مشبه: اعضا و جوارح انسانی ۶۰
- ۱-۲-۳ مشبه به: انسان و متعلقات مادی وی ۶۰
- ۲-۲-۳ مشبه به: عناصر و شخصیت های دینی - مذهبی، تاریخی و اساطیری ۶۲
- ۳-۲-۳ مشبه به : معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی ۶۳
- ۴-۲-۳ مشبه به: حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها ۶۴
- ۵-۲-۳ مشبه به : درختان، گل ها ، گیاهان و اجزای آن ها ۶۵
- ۶-۲-۳ مشبه به: ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان ۶۷
- ۷-۲-۳ مشبه به: اماکن ،شهرها کشورها و... ۷۳
- ۸-۲-۳ مشبه به:جواهرات،فلزات و سنگ های قیمتی ۷۴
- ۹-۲-۳ مشبه به: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی ۷۴
- ۱۰-۲-۳ مشبه به : زمان،اوقات و سایر فصول ۷۵
- ۱۱-۲-۳ مشبه به: عناصر طبیعی(خاک، باد، آتش، آب) ۷۵
- ۱۲-۲-۳ مشبه به :خوردنی ها و آشامیدنی ها ۷۷
- ۳-۳ بخش سوم: مشبه: معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی ۷۷
- ۱-۳-۳ مشبه به: انسان و متعلقات مادی وی ۷۸
- ۲-۳-۳ مشبه به: عناصر و شخصیت های دینی - مذهبی، تاریخی و اساطیری ۸۰
- ۳-۳-۳ مشبه به : معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی ۸۰
- ۴-۳-۳ مشبه به: حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها ۸۲
- ۵-۳-۳ مشبه به : درختان، گل ها ، گیاهان و اجزای آن ها ۸۲
- ۶-۳-۳ مشبه به: ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان ۸۵
- ۷-۳-۳ مشبه به: اماکن ،شهرها کشورها و... ۹۰
- ۸-۳-۳ مشبه به:جواهرات،فلزات و سنگ های قیمتی ۹۳
- ۹-۳-۳ مشبه به: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی ۹۴
- ۱۰-۳-۳ مشبه به : زمان،اوقات و سایر فصول ۹۴
- ۱۱-۳-۳ مشبه به: عناصر طبیعی(خاک، باد، آتش، آب) ۹۴

- ۹۷ ۳-۳-۱۲ مشبه به: خوردنی ها و آشامیدنی ها
- ۹۸ ۳-۴-۴ بخش چهارم : مشبه: عناصر و شخصیت های دینی - مذهبی، تاریخی و اساطیری
- ۹۸ ۳-۴-۱ مشبه به: انسان و متعلقات مادی وی
- ۹۸ ۳-۴-۲ مشبه به: عناصر و شخصیت های دینی - مذهبی، تاریخی و اساطیری
- ۹۸ ۳-۴-۳ مشبه به: معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی
- ۹۸ ۳-۴-۴ مشبه به: حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها
- ۹۹ ۳-۴-۵ مشبه به: درختان، گل ها، گیاهان و اجزای آن ها
- ۹۹ ۳-۴-۶ مشبه به: ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان
- ۹۹ ۳-۴-۷ مشبه به: اماکن، شهرها کشورها و ...
- ۹۹ ۳-۴-۸ مشبه به: جواهرات، فلزات و سنگ های قیمتی
- ۹۹ ۳-۴-۹ مشبه به: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی
- ۹۹ ۳-۴-۱۰ مشبه به: زمان، اوقات و سایر فصول
- ۹۹ ۳-۴-۱۱ مشبه به: عناصر طبیعی (خاک، باد، آتش، آب)
- ۱۰۰ ۳-۴-۱۲ مشبه به: خوردنی ها و آشامیدنی ها
- ۱۰۰ ۳-۵-۵ بخش پنجم: مشبه: حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها
- ۱۰۰ ۳-۵-۱ مشبه به: انسان و متعلقات مادی وی
- ۱۰۰ ۳-۵-۲ مشبه به: عناصر و شخصیت های دینی - مذهبی، تاریخی و اساطیری
- ۱۰۰ ۳-۵-۳ مشبه به: معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی
- ۱۰۰ ۳-۵-۴ مشبه به: حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها
- ۱۰۱ ۳-۵-۵ مشبه به: درختان، گل ها، گیاهان و اجزای آن ها
- ۱۰۱ ۳-۵-۶ مشبه به: ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان
- ۱۰۲ ۳-۵-۷ مشبه به: اماکن، شهرها کشورها و ...
- ۱۰۲ ۳-۵-۸ مشبه به: جواهرات، فلزات و سنگ های قیمتی
- ۱۰۲ ۳-۵-۹ مشبه به: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی
- ۱۰۲ ۳-۵-۱۰ مشبه به: زمان، اوقات و سایر فصول

- ۱۰۲ ۱۱-۵-۳ مشبه به: عناصر طبیعی (خاک، باد، آتش، آب)
- ۱۰۲ ۱۲-۵-۳ مشبه به: خوردنی ها و آشامیدنی ها
- ۱۰۲ ۶-بخش ششم: مشبه: درختان، گل ها ، گیاهان و اجزای آن ها
- ۱۰۲ ۱-۶-۳ مشبه به: انسان و متعلقات مادی وی
- ۱۰۳ ۲-۶-۳ مشبه به: عناصر و شخصیت های دینی - مذهبی، تاریخی و اساطیری
- ۱۰۴ ۳-۶-۳ مشبه به: معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی
- ۱۰۴ ۴-۶-۳ مشبه به: حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها
- ۱۰۵ ۵-۶-۳ مشبه به: درختان، گل ها ، گیاهان و اجزای آن ها
- ۱۰۶ ۶-۶-۳ مشبه به: ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان
- ۱۰۸ ۷-۶-۳ مشبه به: اماکن ، شهرها کشورها و... ..
- ۱۰۸ ۸-۶-۳ مشبه به: جواهرات، فلزات و سنگ های قیمتی
- ۱۰۸ ۹-۶-۳ مشبه به: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی
- ۱۰۸ ۱۰-۶-۳ مشبه به: زمان، اوقات و سایر فصول
- ۱۰۸ ۱۱-۶-۳ مشبه به: عناصر طبیعی (خاک، باد، آتش، آب)
- ۱۰۹ ۱۲-۶-۳ مشبه به: خوردنی ها و آشامیدنی ها
- ۱۰۹ ۷-بخش هفتم: مشبه: ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان
- ۱۰۹ ۱-۷-۳ مشبه به: انسان و متعلقات مادی وی
- ۱۱۰ ۲-۷-۳ مشبه به: عناصر و شخصیت های دینی - مذهبی، تاریخی و اساطیری
- ۱۱۱ ۳-۷-۳ مشبه به: معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی
- ۱۱۱ ۴-۷-۳ مشبه به: حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها
- ۱۱۳ ۵-۷-۳ مشبه به: درختان، گل ها ، گیاهان و اجزای آن ها
- ۱۱۴ ۶-۷-۳ مشبه به: ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان
- ۱۱۷ ۷-۷-۳ مشبه به: اماکن ، شهرها کشورها و... ..
- ۱۱۷ ۸-۷-۳ مشبه به: جواهرات، فلزات و سنگ های قیمتی
- ۱۱۸ ۹-۷-۳ مشبه به: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی

- ۱۱۸ ۳-۷-۱۰ مشبه به : زمان، اوقات و سایر فصول
- ۱۱۸ ۳-۷-۱۱ مشبه به: عناصر طبیعی (خاک، باد، آتش، آب)
- ۱۲۰ ۳-۷-۱۲ مشبه به : خوردنی ها و آشامیدنی ها
- ۱۲۰ ۳-۸-۸ بخش هشتم: مشبه: اماکن، شهرها کشورها و ...
- ۱۲۰ ۳-۸-۱ مشبه به : انسان و متعلقات مادی وی
- ۱۲۰ ۳-۸-۲ مشبه به: عناصر و شخصیت های دینی - مذهبی، تاریخی و اساطیری
- ۱۲۱ ۳-۸-۳ مشبه به : معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی
- ۱۲۱ ۳-۸-۴ مشبه به : حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها
- ۱۲۱ ۳-۸-۵ مشبه به : درختان، گل ها، گیاهان و اجزای آن ها
- ۱۲۱ ۳-۸-۶ مشبه به : ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان
- ۱۲۱ ۳-۸-۷ مشبه به: اماکن، شهرها کشورها و ...
- ۱۲۲ ۳-۸-۸ مشبه به: جواهرات، فلزات و سنگ های قیمتی
- ۱۲۲ ۳-۸-۹ مشبه به: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی
- ۱۲۲ ۳-۸-۱۰ مشبه به : زمان، اوقات و سایر فصول
- ۱۲۲ ۳-۸-۱۱ مشبه به: عناصر طبیعی (خاک، باد، آتش، آب)
- ۱۲۲ ۳-۸-۱۲ مشبه به : خوردنی ها و آشامیدنی ها
- ۱۲۲ ۳-۹-۹ بخش نهم: مشبه: جواهرات، فلزات و سنگ های قیمتی
- ۱۲۳ ۳-۹-۱ مشبه به : انسان و متعلقات مادی وی
- ۱۲۳ ۳-۹-۲ مشبه به: عناصر و شخصیت های دینی - مذهبی، تاریخی و اساطیری
- ۱۲۳ ۳-۹-۳ مشبه به : معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی
- ۱۲۳ ۳-۹-۴ مشبه به : حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها
- ۱۲۳ ۳-۹-۵ مشبه به : درختان، گل ها، گیاهان و اجزای آن ها
- ۱۲۳ ۳-۹-۶ مشبه به : ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان
- ۱۲۳ ۳-۹-۷ مشبه به: اماکن، شهرها کشورها و ...
- ۱۲۳ ۳-۹-۸ مشبه به: جواهرات، فلزات و سنگ های قیمتی

- ۹-۹-۳ مشبه به: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی ۱۲۳
- ۹-۹-۳ مشبه به: زمان، اوقات و سایر فصول ۱۲۴
- ۹-۹-۳ مشبه به: عناصر طبیعی (خاک، باد، آتش، آب) ۱۲۴
- ۹-۹-۳ مشبه به: خوردنی ها و آشامیدنی ها ۱۲۴
- ۱۰-۳ بخش دهم: مشبه: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی ۱۲۴
- ۱۰-۳ مشبه به: انسان و متعلقات مادی وی ۱۲۴
- ۱۰-۳ مشبه به: عناصر و شخصیت های دینی - مذهبی، تاریخی و اساطیری ۱۲۵
- ۱۰-۳ مشبه به: معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی ۱۲۵
- ۱۰-۳ مشبه به: حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها ۱۲۵
- ۱۰-۳ مشبه به: درختان، گل ها، گیاهان و اجزای آن ها ۱۲۶
- ۱۰-۳ مشبه به: ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان ۱۲۷
- ۱۰-۳ مشبه به: اماکن، شهرها کشورها و... ۱۲۹
- ۱۰-۳ مشبه به: جواهرات، فلزات و سنگ های قیمتی ۱۲۹
- ۱۰-۳ مشبه به: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی ۱۳۰
- ۱۰-۳ مشبه به: زمان، اوقات و سایر فصول ۱۳۰
- ۱۰-۳ مشبه به: عناصر طبیعی (خاک، باد، آتش، آب) ۱۳۰
- ۱۰-۳ مشبه به: خوردنی ها و آشامیدنی ها ۱۳۱
- ۱۱-۳ بخش یازدهم: مشبه: زمان، اوقات و سایر فصول ۱۳۱
- ۱۱-۳ مشبه به: انسان و متعلقات مادی وی ۱۳۱
- ۱۱-۳ مشبه به: عناصر و شخصیت های دینی - مذهبی، تاریخی و اساطیری ۱۳۱
- ۱۱-۳ مشبه به: معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی ۱۳۱
- ۱۱-۳ مشبه به: حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها ۱۳۲
- ۱۱-۳ مشبه به: درختان، گل ها، گیاهان و اجزای آن ها ۱۳۲
- ۱۱-۳ مشبه به: ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان ۱۳۲
- ۱۱-۳ مشبه به: اماکن، شهرها کشورها و... ۱۳۲

- ۱۳۲ ۸-۱۱-۳ مشبه به: جواهرات، فلزات و سنگ های قیمتی
- ۱۳۳ ۹-۱۱-۳ مشبه به: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی
- ۱۳۳ ۱۰-۱۱-۳ مشبه به: زمان، اوقات و سایر فصول
- ۱۳۳ ۱۱-۱۱-۳ مشبه به: عناصر طبیعی (خاک، باد، آتش، آب)
- ۱۳۳ ۱۲-۱۱-۳ مشبه به: خوردنی ها و آشامیدنی ها
- ۱۳۳ ۱۲-بخش دوازدهم: مشبه: عناصر طبیعی (خاک، باد، آتش، آب)
- ۱۳۳ ۱-۱۲-۳ مشبه به: انسان و متعلقات مادی وی
- ۱۳۴ ۲-۱۲-۳ مشبه به: عناصر و شخصیت های دینی - مذهبی، تاریخی و اساطیری
- ۱۳۴ ۳-۱۲-۳ مشبه به: معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی
- ۱۳۴ ۴-۱۲-۳ مشبه به: حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها
- ۱۳۵ ۵-۱۲-۳ مشبه به: درختان، گل ها، گیاهان و اجزای آن ها
- ۱۳۵ ۶-۱۲-۳ مشبه به: ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان
- ۱۳۷ ۷-۱۲-۳ مشبه به: اماکن، شهرها، کشورها و ...
- ۱۳۷ ۸-۱۲-۳ مشبه به: جواهرات، فلزات و سنگ های قیمتی
- ۱۳۷ ۹-۱۲-۳ مشبه به: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی
- ۱۳۷ ۱۰-۱۲-۳ مشبه به: زمان، اوقات و سایر فصول
- ۱۳۸ ۱۱-۱۲-۳ مشبه به: عناصر طبیعی (خاک، باد، آتش، آب)
- ۱۳۹ ۱۲-۱۲-۳ مشبه به: خوردنی ها و آشامیدنی ها
- ۱۳۹ ۱۳-بخش سیزدهم: خوردنی ها و آشامیدنی ها
- ۱۳۹ ۱-۱۳-۳ مشبه به: انسان و متعلقات مادی وی
- ۱۴۰ ۲-۱۳-۳ مشبه به: عناصر و شخصیت های دینی - مذهبی، تاریخی و اساطیری
- ۱۴۰ ۳-۱۳-۳ مشبه به: معنویات و مفاهیم مجرد و انتزاعی
- ۱۴۰ ۴-۱۳-۳ مشبه به: حیوانات، جانوران، پرندگان و اجزای آن ها
- ۱۴۰ ۵-۱۳-۳ مشبه به: درختان، گل ها، گیاهان و اجزای آن ها
- ۱۴۰ ۶-۱۳-۳ مشبه به: ابزارآلات اشیا و چیزهای بی جان

- ۱۴۱ ۳-۱۳-۷ مشبه به: اماکن، شهرها کشورها و ...
- ۱۴۱ ۳-۱۳-۸ مشبه به: جواهرات، فلزات و سنگ های قیمتی
- ۱۴۱ ۳-۱۳-۹ مشبه به: افلاک، آسمان ها و اجرام آسمانی
- ۱۴۱ ۳-۱۳-۱۰ مشبه به: زمان، اوقات و سایر فصول
- ۱۴۱ ۳-۱۳-۱۱ مشبه به: عناصر طبیعی (خاک، باد، آتش، آب)
- ۱۴۲ ۳-۱۳-۱۲ مشبه به: خوردنی ها و آشامیدنی ها
- ۱۴۳ ۳-۱۴-۱۴ آمار و درصد موضوعات تشبیه (مشبه و مشبه به)
- ۱۴۵ فصل چهارم استعارات
- ۱۴۶ ۴-۱-۱ معنی لغت استعاره و تعریف آن
- ۱۴۶ ۴-۲-۱ ارکان استعاره
- ۱۴۶ ۴-۳-۱ انواع استعاره به اعتبار طرفین
- ۱۴۷ ۴-۳-۱-۱ استعاره مصرحه
- ۱۵۵ ۴-۳-۱-۱-۱ استعاره ی مصرحه ی مجرده
- ۱۵۵ ۴-۳-۱-۲ استعاره ی مصرحه ی مرشحه
- ۱۵۶ ۴-۳-۱-۳ استعاره ی مصرحه ی مطلقه
- ۱۵۶ ۴-۳-۲ استعاره مکنیه
- ۱۵۷ ۴-۳-۲-۱ اضافه ی استعاره ی
- ۱۵۷ ۴-۳-۲-۱-۱ اضافه ای که مضاف الیه آن اسم است
- ۱۵۷ ۴-۳-۲-۱-۲ اضافه ای که مضاف الیه آن صفت است
- ۱۵۸ ۴-۳-۲-۲ تشخیص
- ۱۶۱ ۴-۳-۲-۲-۱ پرسونفیکاسیون (حیوان مدار)
- ۱۶۲ ۴-۳-۲-۲-۲ گیاه مدار
- ۱۶۳ ۴-۳-۲-۳ شی مدار
- ۱۶۵ ۴-۴-۱ تقسیم استعاره به اعتبار لفظ مستعار
- ۱۶۵ ۴-۴-۱-۱ استعاره ی اصلیه

۱۶۵ ۴-۴-۲ استعاره ی تبعیه
۱۶۷ ۴-۵ آمار و درصد انواع استعاره در غزلیات سلیم تهرانی
۱۶۹ نتیجه گیری
۱۷۱ فهرست منابع

فهرست جدولها

صفحه

عنوان جدول

- جدول شماره ۱: بسامد و درصد انواع تشبیه به لحاظ شکل ظاهر در غزلیات سلیم تهرانی ۳۵
- جدول شماره ۲: بسامد و درصد انواع تشبیه به اعتبار ذکر و عدم ذکر ادات تشبیه و وجه شبه در غزلیات سلیم تهرانی ۳۵
- جدول شماره ۳: بسامد و درصد انواع تشبیه به اعتبار حسی یا عقلی بودن طرفین در غزلیات سلیم ۳۵
- جدول شماره ۴: بسامد انواع تشبیه به اعتبار مفرد، مقید و مرکب بودن طرفین در غزلیات سلیم تهرانی ۳۵
- جدول شماره ۵: موضوعات مشبه، بسامد و درصد آن در غزلیات سلیم تهرانی ۱۴۳
- جدول شماره ۶: موضوعات مشبه به، بسامد و درصد آن در غزلیات سلیم تهرانی ۱۴۴
- جدول شماره ۷: بسامد انواع استعاره مصرحه در غزلیات سلیم تهرانی ۱۶۷
- جدول شماره ۸: بسامد و درصد انواع استعاره در غزلیات سلیم تهرانی ۱۶۷

فهرست نمودارها

عنوان نمودار	صفحه
نمودار شماره ۱: بررسی بسامد انواع تشبیه در غزلیات سلیم تهرانی	۳۶
نمودار شماره ۲: درصد عناصر به کار رفته در تشبیهات غزلیات سلیم تهرانی بر اساس مشبه	۱۴۳
نمودار شماره ۳: درصد عناصر به کار رفته در تشبیهات غزلیات سلیم تهرانی بر اساس مشبه به	۱۴۴
نمودار شماره ۴: بررسی انواع استعاره مصرحه در غزلیات سلیم تهرانی	۱۶۷
نمودار شماره ۵: بررسی انواع استعاره در غزلیات سلیم تهرانی	۱۶۸